

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Załącznik nr 10

Słowniczek

**Szczegółowy opis priorytetów
Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Śląskiego na lata 2007 - 2013**

Katowice, wrzesień 2015 r.

LISTA POJĘĆ DLA PROJEKTÓW REALIZOWANYCH W RAMACH USZCZEGÓŁOWIENIA RPO WSL NA LATA 2007-2013		
LP.	Pojęcie	Objaśnienie
1	"Start-up"	Nowe przedsiębiorstwo, firma we wczesnym etapie rozwoju.
2	Adaptacja	Przebudowa pomieszczeń lub budowli w celu spełniania innych niż dotąd funkcji użytkowych. Adaptacja może polegać także na przystosowaniu istniejącego obiektu do nowych wymagań, bez zmiany jego funkcji (np. wzmocnienie konstrukcji zabytкового mostu w celu umożliwienia współczesnego ruchu komunikacyjnego itp.). Adaptacja zachowuje wszystkie walory stylowe istniejącej budowli.
3	Aglomeracja w rozumieniu prawa wodnego	Zgodnie z Prawem Wodnym oznacza teren, na którym załadunek lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych (źródło: art. 43 ust.2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne, Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji).
4	Akademia medyczna	Szkoła wyższa lub wydział szkoły wyższej prowadzący działalność dydaktyczną i badawczą w zakresie ochrony zdrowia.
5	Analiza kosztów i korzyści	Procedura oceny celowości realizacji projektu poprzez porównywanie korzyści i kosztów.
6	Analiza SWOT	Metoda pozwalająca przeanalizować atuty i słabości regionu wobec szans i zagrożeń stwarzanych przez otoczenie. Skrót SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: strenghts (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse) i threats (zagrożenia).
7	Aprobata techniczna	Należy przez to rozumieć pozytywną ocenę techniczną wyrobu, stwierdzającą jego przydatność do stosowania w budownictwie (źródło: Ustawa Prawo Budowlane z dn. 07 lipca 1994 r. - tekst jednolity Dz. U. z 2006 nr 156, poz.1118 z późn. zm.).
8	Back-office	Część podażowa e-Governance, z której korzystają różne poziomy lokalnej, narodowej i międzynarodowej administracji publicznej. Podaż tą cechuje unowocześnienie wewnętrznych procedur administracyjnych, tak by podejście do obywatela było bardziej efektywne, skuteczne i dopasowane do jego potrzeb. Na podaż składa się również unowocześnienie stosowanych zewnętrznych procedur administracyjnych, tak by podejście do kooperacji z innymi stopniami administracji były bardziej spójne we współpracy pomiędzy poziomami administracji i otwarte na kooperację z trzecim sektorem. Cechują ją te, unowocześnienie istniejących zasobów informatycznych i wykonywanych procedur.
9	Baza gastronomiczna	Element zagospodarowania turystycznego, na który zestawiają się wszystkie obiekty i urządzenia związane z zapewnieniem żywienia (indywidualnego, grupowego) dostosowanego do potrzeb ruchu turystycznego.
10	Baza noclegowa	Element zagospodarowania turystycznego, na który zestawiają się wszelkie obiekty i urządzenia umożliwiające turystyce nocleg poza jego miejscem stałego zamieszkania. Są to zakłady noclegowe np. hotele, motele, domy wypoczynkowe, pensjonaty, schroniska oraz obozowiska turystyczne np. kempingi i pola biwakowe.
11	Baza okółoturystyczna	Infrastruktura umożliwiająca sprawną obsługę ruchu turystycznego, bezpośrednio związaną z obiektem o charakterze turystycznym (np. parkingi, sanitariaty, przechowownie sprzętu). Dla potrzeb RPO Województwa Śląskiego 2007-2013 do infrastruktury okółoturystycznej nie zalicza się między innymi: dróg publicznych, sieci wodno-kanalizacyjnych, sieci energetycznych, sieci ciepłych.
12	Beneficjent	Podmiot gospodarczy, podmiot lub przedsiębiorstwo, publiczne lub prywatne, odpowiedzialne za inicjowanie lub inicjujące i realizujące operacje. W ramach programów pomocy objętych art. 87 Traktatu beneficjentami są przedsiębiorstwa publiczne lub prywatne, realizujące indywidualny projekt i otrzymujące pomoc publiczną.
13	Biznes Plan	Element planowania strategicznego przeprowadzony w fazie przygotowania projektu. Wytycza cele, metody działania oraz pomaga dokonać właściwego wyboru spośród kilku wariantów inwestycyjnych; Biznes plan powinien stanowić plan projektu; muszą w nim zostać określone i krytycznie przeanalizowane wszystkie szczegóły operacyjne jego wdrażania, a więc uwarunkowania handlowe, techniczne, finansowe, ekonomiczne, instytucjonalne; biznes plan pozwala na określenie rentowności finansowej i ekonomicznej, a w rezultacie jasne uzasadnienie celu realizacji projektu.
14	Budowa	Należy przez to rozumieć wykonywanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, a także odbudowę, rozbudowę, nadbudowę obiektu budowlanego (źródło: Ustawa Prawo Budowlane z dn. 07 lipca 1994 r.).
15	Budowla	Należy przez to rozumieć każdy obiekt budowlany nie będący budynkiem lub obiektem małej architektury, jak: lotniska, drogi, linie kolejowe, mosty, estakady, tunele, sieci techniczne, wolno stojące maszty antenowe, wolno stojące trwale związane z gruntem urządzenia reklamowe, budowle ziemne, obronne (fortyfikacje), ochronne, hydrotechniczne, zbiorniki, wolno stojące instalacje przemysłowe lub urządzenia techniczne, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, stacje uzdatniania wody, konstrukcje oporowe, nadziemne i podziemne przejścia dla pieszych, sieci uzbrojenia terenu, budowle sportowe, cmentarze, pomniki, a także części budowlane urządzeń technicznych (kotłów, pieców przemysłowych i innych urządzeń) oraz fundamenty pod maszyny i urządzenia, jako odrębne pod względem technicznym części przedmiotów składających się na całość użytkową, (źródło: Ustawa Prawo Budowlane z dn. 07 lipca 1994 r.).
16	Budynek	Należy przez to rozumieć taki obiekt budowlany, który jest trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych oraz posiada fundamenty i dach (źródło: Ustawa Prawo Budowlane z dn. 07 lipca 1994 r.).
17	Budynek użyteczności publicznej	Budynek przeznaczony na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym, świadczenia usług pocztowych lub telekomunikacyjnych oraz inny ogólnodostępny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji, w tym także budynek biurowy i socjalny (źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Dz. U. Nr 75 poz. 690 z 2002 r. z późniejszymi zmianami).
18	Centra wsparcia przedsiębiorczości	Centra obsługi klienta, centra usług współdzielonych (centralne zarządzanie działaniami na rzecz wielu różnych użytkowników), centra specjalistycznych usług ICT, centra rozwoju oprogramowania, centra napraw high-tech.
19	Centrum transferu technologii	Zróżnicowana organizacyjnie grupa nie nastawionych na zys jednostek doradczych, szkoleniowych i informacyjnych, realizujących programy wsparcia transferu i komercjalizacji technologii i wszystkich towarzyszących temu procesowi zadań. Działalność CTT na styku sfery nauki i biznesu (stąd częsta nazwa jednostki pomostowej), ma zaowocować adaptacją nowoczesnych technologii przez działające w regionie małe i średnie firmy, a tym samym przyczynić się do podniesienia innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw oraz regionalnych struktur gospodarczych. Do zadań centrum transferu technologii należy ocena potencjału naukowo-innowacyjnego w regionie, ocena lokalnego rynku oraz zbieranie potrzebnych informacji oraz kontaktów między nauką a biznesem. Do podstawowych celów działalności centrów należy zaliczyć: waloryzację potencjału naukowo-innowacyjnego w regionie, tworzenie baz danych i rozwijanie sieci kontaktów między światem nauki i gospodarki, opracowywanie studiów przedinwestycyjnych, identyfikację potrzeb innowacyjnych podmiotów gospodarczych (audyt technologiczny), popularyzację, promocję i rozwój przedsiębiorczości technologicznej.
20	Centrum Doskonałości (CD)	Jednostka naukowa lub jej wyodrębniona organizacyjnie część, prowadząca w sposób ciągły badania naukowe i współpracę międzynarodową, w szczególności w ramach programów UE, w celu rozwoju nauki w dziedzinach uznanych za szczególnie ważne dla gospodarki w założeniach polityki naukowej i innowacyjnej państwa. Za Centra Doskonałości uznaje się jednostki wyselekcjonowane, reprezentujące najwyższy poziom naukowy i techniczny, skupiające zespoły naukowców o wybitnych osiągnięciach badawczych, posiadające odpowiednie zaplecze techniczne. z założenia CD powinny być organizacyjnie niezależne, ale jednocześnie ich podstawę musi stanowić uznana jednostka badawcza (może to być np. placówka PAN, uczelnia wyższa lub jednostka badawczo-rozwojowa).
21	Centrum Zaawansowanych Technologii (CZT)	Konsorcjum naukowe składające się z jednostek naukowych prowadzących badania o uznanym poziomie światowym oraz innych podmiotów działających na rzecz badań, prac rozwojowych oraz wdrożeń, podejmujące na podstawie umowy wspólne przedsięwzięcie (badania naukowe, prace rozwojowe), a także działalność innowacyjną z wykorzystaniem wyników tych badań lub prac. CZT prowadzi działalność o charakterze interdyscyplinarnym, służącą opracowaniu, wdrażaniu i komercjalizacji nowych technologii związanych z dziedzinami nauki, uznanymi za szczególnie ważne dla gospodarki w założeniach polityki naukowej i innowacyjnej państwa.

LP.	Pojęcie	Objaśnienie
22	Cross-financing	Funkcjonowanie elastycznego finansowania, zgodnie z Art. 33 § 2 Rozporządzenia Ogólnego, nota Informacyjna nr 56, cross-financing jest to mechanizm tzw. elastycznego finansowania polegającego na zaangażowaniu w latach 2007-2013 środków z EFRR w realizację działań, których zakres merytoryczny zwyczajowo podlega pod obszar interwencji EFS. Cross-financing ma na celu ułatwienie wdrażania jednofunduszowych programów operacyjnych. Mechanizm ten polega na dopuszczeniu – w ramach priorytetu oraz w należycie uzasadnionych przypadkach – ograniczonego finansowania grupy projektów, indywidualnych projektów lub części projektów, które należą do obszaru interwencji drugiego funduszu. Cross-financing ogranicza się jedynie do takich działań, które są zarówno niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu lub grupy projektów, jak i bezpośrednio powiązane z projektem lub grupą projektów. Kwalifikowalność kosztów realizacji projektów wykorzystujących cross-financing następować będzie według zasad określonych dla funduszu właściwego ze względu na obszar interwencji.
23	CZT i CD (skrót)	Centra Zaawansowanych Technologii (CZT), Centra Doskonałości (CD).
24	Demarkacja	Rozgraniczenie – linia rozgraniczająca obszary wsparcia w ramach poszczególnych funduszy strukturalnych. Określa zasadę zakazu finansowania tego samego typu czy zakresu projektu w ramach różnych Programów Operacyjnych lub różnych obszarów wsparcia w ramach danego Programu Operacyjnego.
25	Digitalizacja	Proces przekształcania dowolnej informacji, materiałów analogowych (np. map papierowych, dokumentów) do postaci cyfrowej.
26	Dobro publiczne	Poprzez dobro publiczne rozumie się dobro powszechnie dostępne, dostarczane w takiej samej ilości i takiej samej jakości wszystkim konsumentom znajdującym się w strefie jego oddziaływania np. infrastruktura edukacyjna, infrastruktura służby zdrowia, czyste powietrze.
27	Dofinansowanie	Należy przez to rozumieć pomoc finansową na realizację projektu, udzielaną w ramach danego Programu Operacyjnego w formie refundacji części poniesionych kosztów kwalifikowalnych projektu.
28	Dokumentacja budowy	Należy przez to rozumieć pozwolenie na budowę wraz z załączonym projektem budowlanym, dziennik budowy, protokoły odbiorów częściowych i końcowych, w miarę potrzeby, rysunki i opisy służące realizacji obiektu, operaty geodezyjne i książkę obmiarów, a w przypadku realizacji obiektów metodą montażu - także dziennik montażu (źródło: Ustawa Prawo Budowlane z dn. 07 lipca 1994 r.)
29	Dokumentacja powykonawcza	Należy przez to rozumieć dokumentację budowy z naniesionymi zmianami dokonanymi w toku wykonywania robót oraz geodezyjnymi pomiarami powykonawczymi (źródło: Ustawa Prawo Budowlane z dn. 07 lipca 1994 r.)
30	Droga dojazdowa	Droga stanowiąca skomunikowanie terenów inwestycyjnych, których przygotowanie stanowi projekt rewitalizacyjny, o długości nie przekraczającej 2,5 kilometra w osi drogi.
31	Droga wewnętrzna	to droga nie zaliczona do żadnej kategorii dróg publicznych. W szczególności drogi w osiedlach mieszkaniowych, dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych, dojazdowe do obiektów użytkowanych przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą, place przed dworcami kolejowymi, autobusowymi i portami (zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, tekst jedn. Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115). Drogi wewnętrzne w rozumieniu niniejszego uszczegółowienia nie podlegają wsparciu w ramach Priorytetu VII. Transport, ale mogą być uznane za element projektu rewitalizacyjny w ramach Priorytetu VI. Zrównoważony rozwój miast. Za drogi wewnętrzne rozumie się drogi zlokalizowane w całości na terenie rewitalizowanym i spełniające jedno z następujących kryteriów: - wyłączone dla ruchu pojazdów, za wyjątkiem mieszkańców, służb komunalnych i zaopatrzenia, - stanowiące ślepo zakończone układy jezdne o długości nie przekraczającej 1 kilometra w osi drogi, - okalające w całości place stanowiące przestrzeń zagospodarowywaną w ramach projektu rewitalizacyjnego.
32	Drogowy projekt sieciowy	Projekt nie spełniający warunku zawierania się w ramach jednolitego ciągu drogowego. W ramach poddziałania 7.1.1 nie są wspierane projekty sieciowe, za wyjątkiem projektów typu 4.
33	Duży projekt	W ramach Programu Operacyjnego, EFRR i Fundusz Spójności mogą finansować wydatki związane z operacją składającą się z szeregu robót, działań lub usług, której celem samym w sobie jest ukończenie niepodzielnego zadania o sprecyzowanym charakterze gospodarczym lub technicznym, która posiada jasno określone cele i której całkowity koszt przekracza kwotę 25 mln EUR w przypadku środowiska naturalnego oraz 50 mln EUR w przypadku innych dziedzin.
34	Dyspozytorskie systemy pozycjonowania pojazdów	Pod tym pojęciem rozumie się infrastrukturę teleinformatyczną, pozwalającą na bieżące gromadzenie i przetwarzanie danych dotyczących ruchu pojazdów w czasie rzeczywistym oraz umożliwiającą bezpośrednie reagowanie na sytuację ruchową.
35	Działalność badawcza i rozwojowa (B+R)	Obejmuje trzy rodzaje aktywności: • badania podstawowe (prace teoretyczne i eksperymentalne, w zasadzie nieukierunkowane na uzyskanie konkretnych zastosowań praktycznych), • badania stosowane (prace badawcze mające na celu zdobycie nowej wiedzy mającej konkretne zastosowanie), • prace rozwojowe (polegające na zastosowaniu istniejącej już wiedzy do opracowania nowych lub istotnego ulepszenia istniejących procesów, wyrobów lub usług, nie obejmują one prac wdrożeniowych).
36	Działalność innowacyjna	Działalność związana z przygotowaniem i uruchomieniem wytwarzania nowych lub udoskonalonych materiałów, wyrobów, urządzeń, usług, procesów lub metod, przeznaczonych do wprowadzenia na rynek albo do innego wykorzystania w praktyce.
37	Działanie	Grupa projektów realizujących ten sam cel. Działanie stanowi etap pośredni między priorytetem a projektem.
38	e-Biznes	Forma prowadzenia działalności gospodarczej przy wykorzystaniu technologii informacyjnych, w szczególności za pomocą Internetu. Pojęcie e-biznesu obejmuje oprócz wymiany informacji między twórcami, dystrybutorami i odbiorcami produktów i usług, także zawieranie kontraktów, przysyłanie różnego rodzaju dokumentów, pozyskiwanie nowych kontaktów itp. E-Biznes może umożliwiać realizację czynności on-line między innymi w zakresie od sprzedaży po współpracę z partnerami.
39	e-Democracy	Technologie informacyjne i komunikacyjne (ICT) służące wzrostowi udziału mieszkańców w procesach demokratycznych, umożliwiających obywatelom wypowiadanie się w sprawach lokalnych społeczności lub całego kraju.
40	Edukacja	Proces kształcenia i wychowania obejmujący różne poziomy kształcenia, w formach instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych. W systemie tym uczestniczą dzieci, młodzież, i dorośli, nabywając wiedzę ogólną lub zawodową, a także umiejętności.
41	e-edukacja	(ang. e-learning) Nauczanie prowadzone z wykorzystaniem technologii informatycznych. Definicja ta obejmuje różnorodne działania dydaktyczne (np. samokształcenie, wykłady online, dyskusje i pracę grupową online) prowadzone w oparciu o różne technologie i urządzenia (szkolenia w Internecie, firmowym intranecie, na CD-romach, urządzeniach przenośnych itp.)
42	Efekt dźwigni	Efekt, który zachodzi wówczas, gdy wraz z uruchomieniem środków publicznych na realizację pewnych działań wzrasta również zaangażowanie sektora prywatnego w ich finansowanie. Efekt pożądaný z punktu widzenia interwencji Funduszy Strukturalnych.
43	Efekt makroekonomiczny	Efekt, jaki wywiera realizacja programów współfinansowanych z funduszy strukturalnych na podstawowe wskaźniki makroekonomiczne.
44	Efektywność (wykorzystania środków)	Kryterium ewaluacyjne porównujące wielkość nakładów na rzecz realizacji programu (np. finansowych, administracyjnych, ludzkich) z rzeczywistymi osiągnięciami programu na poziomie produktu, rezultatu lub oddziaływania.
45	e-Governance	nowoczesne zarządzanie administracją publiczną przy pomocy technologii ICT.
46	e-Government	plan działań na rzecz rozwoju elektronicznej administracji.
47	Ekran dźwiękochłonny	Obiekt budowlany, umiejscowiony w bezpośredniej bliskości drogi, pochłaniający emitowany przez transport drogowy hałas. Przyjmuje się, iż wsparciu mogą podlegać także inne obiekty budowlane, spełniające analogiczne funkcje (np. wały ziemne).
48	Ekstranet	Sieć komputerowa polegająca na połączeniu dwóch lub większej liczby intranetów za pomocą protokołów sieciowych. Celem tworzenia ekstranetów jest udostępnienie własnych zasobów wzajemnie między organizacjami lub między nimi i ich klientami, przy zabronieniu powszechnego dostępu do sieci Internet.
49	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)	Jeden z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) ma na celu przyczynianie się do korygowania podstawowych dysproporcji regionalnych we Wspólnocie. EFRR przyczynia się tym samym do zmniejszania różnic w poziomie rozwoju poszczególnych regionów oraz zmniejszania stopnia, w jakim regiony najmniej uprzywilejowane, w tym obszary wiejskie i miejskie, upadające regiony przemysłowe, obszary o niekorzystnym położeniu geograficznym i warunkach przyrodniczych, takie jak wyspy, obszary górskie, obszary słabo zaludnione i regiony przygraniczne, są opóźnione w rozwoju.
50	Europejski Fundusz Społeczny (EFS)	Jeden z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej. EFS przyczynia się do realizacji priorytetów Wspólnoty w zakresie wzmacniania spójności gospodarczej i społecznej przez poprawę możliwości zatrudnienia i pracy, stymulowanie wysokiego poziomu zatrudnienia oraz tworzenia liczniejszych i lepszych miejsc pracy. Realizuje to przez wspieranie polityki państw członkowskich zmierzającej do osiągnięcia pełnego zatrudnienia oraz jakości i wydajności pracy, wspierania integracji społecznej, w tym poprawy dostępu do zatrudnienia osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, oraz zmniejszenia dysproporcji w zatrudnieniu na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.
51	e-Usługa	Usługa publiczna dostępna przez Internet.

LP.	Pojęcie	Objaśnienie
52	Front-office	część popytowa e-Governance kreowana przez obywateli i biznes, której towarem jest informacja. Zapotrzebowanie dotyczy e-Usług (działań odbywających się za pomocą Internetu), tradycyjnych usług z wykorzystaniem nowej technologii (sprawy załatwane w urzędach, ale z wykorzystaniem nowych systemów), a także e-Demokracji, czyli zwiększenia odpowiedzialności, otwartości, przejrzystości, dostępności i udziału.
53	Fundusz mikropożyczkowy	Wyodrębniony księgowo fundusz osoby prawnej, która nie działa w celu osiągnięcia zysku lub przeznacza zysk na cele statutowe służące tworzeniu korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości przez udzielanie pożyczek mikroprzedsiębiorcom do 120 tys. zł.
54	Fundusz poręczeniowy	Wyodrębniony księgowo fundusz osoby prawnej, która nie działa w celu osiągnięcia zysku lub przeznacza zysk na cele statutowe służące tworzeniu korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości przez udzielanie poręczeń mikroprzedsiębiorcom, małym lub średnim przedsiębiorcom.
55	Fundusz pożyczkowy	Wyodrębniony księgowo fundusz osoby prawnej, która nie działa w celu osiągnięcia zysku lub przeznacza zysk na cele statutowe służące tworzeniu korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości przez udzielanie pożyczek mikroprzedsiębiorcom, małym lub średnim przedsiębiorcom do 600 tys. zł.
56	Fundusz Spójności	Fundusz Spójności ustanowiony został w celu wzmocnienia spójności ekonomicznej i społecznej Wspólnoty na rzecz promowania trwałego rozwoju.
57	Fundusze Powiernicze	(ang. Holding Fund) zostały zdefiniowane w Rozporządzeniu Rady (WE) nr 1083/2006 (art. 44) jako fundusze, których celem jest inwestowanie m. in. w Fundusze Rozwoju Obszarów Miejskich.
58	Fundusze Rozwoju Obszarów Miejskich	(ang. Urban Development Fund) instytucje realizujące Inicjatywę JESSICA. Ich celem jest realizacja projektów inwestycyjnych dotyczących rozwoju obszarów miejskich (przede wszystkim projektów rewitalizacyjnych). Jako środek do realizacji tego celu mają służyć zmobilizowane i odpowiednio zorganizowane publiczne i prywatne środki finansowe.
59	Fundusze Strukturalne	Zasób finansowy UE umożliwiający pomoc w restrukturyzacji i modernizacji gospodarki krajów członkowskich drogą interwencji w kluczowych sektorach i regionach (poprawa struktury). Na fundusze strukturalne w okresie 2007-2013 składają się m.in.: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS).
60	GIS	GIS – System Informacji Geograficznej
61	ICT	(ang. Information and Communication Technologies) Technologie Informacyjne i Komunikacyjne
62	IDS	(ang. Intrusion Detection System) System wykrywania włamań.
63	Informacja zawodowa	Udzielanie informacji o zawodach, rynku pracy oraz możliwościach szkolenia i kształcenia, z wykorzystaniem zasobów informacji w formie ustnej, drukowanej, audiowizualnej i innych nowoczesnych technik przekazu informacji opartych na technologii komputerowej. Zasady realizacji usług doradczych powinny wynikać również z właściwych regulacji krajowych dotyczących kwestii zatrudnienia.
64	Infrastruktura aktywna	Warstwa infrastruktury teleinformatycznej służąca przesyłowi sygnału pomiędzy poszczególnymi podmiotami zainteresowanych stron.
65	Infrastruktura aktywnych form turystyki	Infrastruktura umożliwiająca czynne uprawianie sportu, umożliwiająca uprawianie turystyki specjalistycznej (np. trasy rowerowe, trasy narciarskie, żeglarstwo, jeździectwo, ściany wspinaczkowe).
66	Infrastruktura liniowa	Ogół elementów niezbędnych do eksploatacji pojazdów szynowych bądź trolejbusów, stanowiących jednolity ciąg (w zakresie transportu kolejowego) lub zawartych w ramach jednej sieci komunikacyjnej (w zakresie transportu miejskiego), łącznie z obiektami infrastrukturalnymi w ramach ciągów komunikacyjnych.
67	Infrastruktura okołookademicka	Obiekty infrastruktury okołookademickiej obejmują akademiki, miasteczka studenckie, stołówki, biblioteki i czytelnie, boiska sportowe dla celów rekreacyjnych na potrzeby społeczności studenckiej oraz zagospodarowanie najbliższego otoczenia wokół w/w obiektów.
68	Infrastruktura pasywna	Warstwa infrastruktury służąca realizacji celów udostępniania hurtowego sygnału operatorom telekomunikacyjnym. Do poszczególnych elementów infrastruktury pasywnej należy zaliczyć kable światłowodowe, kanalizację, mikrokanalizację, obiekty i powierzchnie pod rozbudowę węzłów lub urządzeń udostępniane na zasadzie współkorzystania.
69	Infrastruktura punktowa	Pod tym pojęciem rozumie się pojedyncze obiekty infrastrukturalne związane z obsługą podróży, w tym dworce kolejowe, autobusowe i multimodalne (przesiadkowe).
70	Infrastruktura rozwoju gospodarczego	Infrastruktura terenów inwestycyjnych, infrastruktura instytucji wsparcia biznesu, w tym inkubatory przedsiębiorczości, centra przedsiębiorczości, centra usługowe oraz fundusze poręczeniowe, mikropożyczkowe i załączkowe.
71	Infrastruktura techniczna	Niezbędne instalacje umożliwiające prowadzenie działalności, a nie związane bezpośrednio z jej przedmiotem, w szczególności sieć wodna, kanalizacyjna, energetyczna, gazowa, telekomunikacyjna lub transportowa.
72	Infrastruktura towarzysząca	Infrastruktura związana z obiektem(ami) będącym przedmiotem realizacji projektu, służąca temu(tym) obiektowi(om) np. sieci rozpraszające (wraz z urządzeniami, obiektami i przyłączami do budynków), urządzenie i zagospodarowanie terenu (w szczególności zieleni i małą architekturę), obiekty przylegające bezpośrednio lub pośrednio do obiektu głównego (stanowiące jego konieczne lub pożądane uzupełnienie, mające znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania obiektu głównego). W odniesieniu do zakładów lecznictwa uzdrowiskowego pod przedmiotowym pojęciem należy również rozumieć urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, w szczególności takie jak: pijalnie uzdrowiskowe, łożnice, parki, ścieżki ruchowe, lecznice i rehabilitacyjne baseny uzdrowiskowe rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych
73	Inicjatywy Wspólnoty 2000-2006	Programy finansowane z Funduszy Strukturalnych w okresie 2000-2006, mające na celu rozwiązanie problemów występujących na terenie całej Unii Europejskiej. Liczba i charakter Inicjatyw Wspólnotowych ulegają zmianom w zależności od zidentyfikowanych problemów mających wpływ na funkcjonowanie Unii Europejskiej. W latach 2000-2006 były to: EQUAL, INTERREG, LEADER, URBAN.
74	Inkubator przedsiębiorczości	Specjalnie zorganizowana przestrzeń posiadająca charakter lokalny, służąca do kreowania, stymulowania, wspierania małych i średnich przedsiębiorstw, z wykorzystaniem uwarunkowań i zasobów lokalnej społeczności i infrastruktury.
75	Innowacja organizacyjna	Obejmuje wprowadzenie znaczących zmian w strukturach organizacyjnych, wdrożenie zaawansowanych technik zarządzania, wdrożenie nowych lub znacząco zmienionych strategii.
76	Innowacja procesowa	Oznacza wprowadzenie do praktyki w przedsiębiorstwie nowych lub znacząco ulepszonych, metod produkcji lub dostaw.
77	Innowacja produktowa	Oznacza wprowadzenie na rynek przez dane przedsiębiorstwo nowego towaru lub usługi, lub znaczące ulepszenie oferowanych uprzednio towarów lub usług w odniesieniu do ich charakterystyk lub przeznaczenia.
78	Innowacje	Według Podręcznika Oslo Innowacja ma miejsce, gdy nowy lub ulepszony produkt zostaje wprowadzony na rynek albo nowy lub ulepszony proces zostaje zastosowany w produkcji, przy czym ów produkt i proces są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego go przedsiębiorstwa. W rozumieniu Podręcznika Oslo Innowacja techniczna oznacza obiektywne udoskonalenie właściwości produktu lub procesu bądź systemu dostaw w stosunku do produktów i procesów dotychczas istniejących. Mniejsze techniczne lub estetyczne modyfikacje produktów lub procesów, nie wpływające na osiągi, koszty lub też na zużycie materiałów, energii i komponentów, nie są traktowane jako innowacje techniczne. Określenie „wyrób technicznie nowy” („technologicznie nowy”) oznacza, że zmiany o charakterze czysto estetycznym czy zmiany dotyczące wyłącznie wyglądu wyrobu nie są uważane za innowacje (OECD, Oslo Manual. Then Measurement of scientific and technological activities. Proposed Guidelines for Collecting and Interpreting Technological Innovation Data, OECD/Eurostat, Paris 1997).
79	Innowacyjność	Zdolność przedsiębiorstw do tworzenia i wdrażania innowacji oraz faktyczna umiejętność wprowadzania nowych i zmodernizowanych wyrobów, nowych lub zmienionych procesów technologicznych lub organizacyjno - technicznych.
80	Instalacja odbiorcza	Połączone ze sobą urządzenia lub instalacje, służące do transportowania ciepła lub ciepłej wody z węzłów ciepłych lub źródeł ciepła do odbiorników ciepła lub punktów poboru ciepłej wody w obiekcie (źródło: Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn.9.10.2006 w sprawie szczególnych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło; Dz.U.2006.193.1423).
81	Instrumenty zewnętrznego finansowania	Instrumenty rozumiane w ramach RPO Województwa Śląskiego jako ponaregionalne, regionalne i lokalne fundusze poręczeniowe, mikropożyczkowe (udzielające pożyczek mikroprzedsiębiorcom do 120 tys zł), pożyczkowe (udzielające pożyczek do 600 tys. zł).
82	Instytucja Certyfikująca	Krajowy, regionalny lub lokalny organ władzy publicznej lub podmiot publiczny, wyznaczony przez państwo członkowskie do poświadczania deklaracji wydatków i wniosków o płatność przed ich przesłaniem do Komisji Europejskiej.
83	Instytucja Pośrednicząca w certyfikacji	Każdy podmiot lub instytucja publiczna lub prywatna, za której działalność instytucja certyfikująca ponosi odpowiedzialność, lub wykonująca obowiązki w imieniu takiej instytucji w odniesieniu do beneficjentów realizujących operacje.
84	Instytucja Pośrednicząca w zarządzaniu	Każdy podmiot lub instytucja publiczna lub prywatna, za której działalność instytucja zarządzająca ponosi odpowiedzialność, lub wykonująca obowiązki w imieniu takiej instytucji w odniesieniu do beneficjentów realizujących operacje.
85	Instytucja Wdrażająca	Podmiot publiczny lub prywatny odpowiedzialny za realizację części lub całości priorytetów programu operacyjnego na podstawie odpowiedniego porozumienia lub umowy o dofinansowanie realizacji powierzonych jej zadań.

LP.	Pojęcie	Objaśnienie
86	Instytucja Zarządzająca	Krajowy, regionalny lub lokalny organ władzy publicznej lub podmiot publiczny lub prywatny, wyznaczone przez państwo członkowskie do zarządzania programem operacyjnym. W przypadku Regionalnego Programu Operacyjnego, Zarząd Województwa, odpowiedzialny za przygotowanie programu operacyjnego i jego realizację.
87	Instytucje Otoczenia Biznesu	należy przez to rozumieć mikroprzedsiębiorcę, małego lub średniego przedsiębiorcę, a także przedsiębiorcę innego niż mikroprzedsiębiorca, mały lub średni przedsiębiorca, bez względu na formę prawną, który nie działa dla zysku lub przeznacza zysk na cele statutowe i prowadzi działalność służącą tworzeniu korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.
88	Instytucje rynku pracy	instytucje rynku pracy to: 1) publiczne służby zatrudnienia, 2) Ochotnicze Hufce Pracy, 3) agencje zatrudnienia, 4) instytucje szkoleniowe, 5) instytucje dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego (organizacje związków zawodowych, pracodawców i bezrobotnych, organizacje pozarządowe współpracujące z publicznymi służbami zatrudnienia).
89	Instytucje wspierające rozwój przedsiębiorczości	Instytucje sieci Krajowego Systemu Usług dla MŚP (KSU) - dobrowolnie współpracujących ze sobą ośrodków wyspecjalizowanych, pozarządowych, niekomercyjnych organizacji, prowadzących działalność non profit, świadczących na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw usługi doradcze, szkoleniowe, informacyjne, finansowe i proinnowacyjne.
90	Interoperacyjność	Zespół standardów i wskazań opisujących sposoby, przez które organizacje mają lub powinny komunikować się z innymi. Interoperacyjność w zastosowanych rozwiązaniach od strony Front-office powinna się charakteryzować np. łatwą wymianą i prezentacją danych, dostępnością, wielokanałowym dostępem, reprezentować wysoki poziom, posiadać państwowy autorytet, dostarczać różne typy plików i formy opisu, zapewniać kompresję pliku. Interoperacyjność w zastosowanych rozwiązaniach od strony Back-office powinna się charakteryzować np. integracją danych i rozwiązaniami w oparciu o middleware, standard XML, standard EDI, serwis internetowy, architekturę systemów rozproszonych; połączonymi usługami; bezpiecznym protokołem przesyłu danych; komunikatorami wiadomości; usługami przechowywania wiadomości; dostępem do poczty elektronicznej; katalogami i dziedzinowymi usługami; usługami sieciowymi.
91	Intranet	Sieć komputerowa ograniczająca się do komputerów, np. w jednej firmie lub organizacji, która pozwala na korzystanie w obrębie sieci lokalnych z usług takich jak strony www, poczta elektroniczna itp.
92	IRU	(ang. Indefeasible Right of Use) Nieodwołalne prawo używania. IRU oznacza rzeczywiste, długookresowe nabycie uprawnień do wyłącznego używania infrastruktury telekomunikacyjnej, pozwalające na działanie przez Beneficjenta w sferze finansowo – księgowej, jak gdyby był właścicielem infrastruktury.
93	Jednostka naukowa	Jednostka naukowa – prowadząca w sposób ciągły badania naukowe lub prace rozwojowe (zgodnie z art. 2 pkt. 9 Ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki, Dz.U. 2010 nr 96 poz. 615 z późn. zm.): <ul style="list-style-type: none"> □ - podstawowe jednostki organizacyjne uczelni w rozumieniu statutów tych uczelni, □ - jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619 z późn. zm.), □ - instytuty badawcze, □ - międzynarodowe instytuty naukowe utworzone na podstawie odrębnych przepisów działające na terytorium RP, □ - inne jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną i siedzibę na terytorium RP, w tym przedsiębiorców posiadających - statusjednostki badawczo – rozwojowej, nadawany na podstawie ustawy z 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. Nr 116, poz. 730 z późn. zm.), □ Polska Akademia Umiejętności.
94	Jednolity ciąg drogowy	Droga lub układ dróg jednolitej kategorii, spełniający łącznie następujące kryteria: - droga stanowiąca jednolity ciąg drogowy musi posiadać ściśle określony (zdefiniowany na potrzeby projektu) początek i koniec, - droga stanowiąca jednolity ciąg drogowy musi spełniać warunek spójności wewnętrznej, to jest obejmować wszystkie elementy infrastruktury drogowej znajdujące się pomiędzy określonym początkiem i końcem ciągu drogowego (wszystkie elementy infrastruktury drogowej znajdujące się na odcinkach, w ramach których będą prowadzone prace), - droga stanowiąca jednolity ciąg drogowy musi charakteryzować się jednakową dopuszczalną nośnością na całej swojej długości (w zakresie odcinku, na których będą prowadzone prace), - droga stanowiąca jednolity ciąg drogowy musi być objęta jednym projektem budowlanym(w ramach procedury PK i PRS dopuszcza się realizację projektu obejmującego inwestycje zlokalizowane w ramach jednego ciągu drogowego, objęte odrębnymi projektami budowlanymi). W ramach projektu możliwe jest realizowanie prac na wybranych odcinkach zdefiniowanego na potrzeby projektu ciągu drogowego.
95	Jednolity Rynek Europejski	Zintegrowany rynek, którego granice wyznaczają granice zewnętrzne UE (tzw. Rynek wewnętrzny UE). Program jego utworzenia zawarty jest w Białej Księdze z 1985 r. Podstawową przesłanką stworzenia Jednolitego Rynku Europejskiego było umożliwienie swobodnego przepływu dóbr, kapitału, usług i siły roboczej wewnątrz krajów UE (z ang. Single European Market).
96	Jednostka monitorująco-kontrolna	Jednostka współdziałająca z Instytucją Płatniczą odpowiedzialna za kontrolę i monitorowanie wydatków w przekroju Funduszy Strukturalnych oraz systemu dostarczania pomocy.
97	Jednostka naukowa	Jednostka naukowa - prowadząca w sposób ciągły badania naukowe lub prace rozwojowe (zgodnie z art. 2 pkt. 9 Ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2004 r. Nr 238, poz. 2390, z późn. zm.): - podstawowe jednostki organizacyjne uczelni w rozumieniu statutów tych uczelni, - placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk, - jednostki badawczo – rozwojowe, - międzynarodowe instytuty naukowe utworzone na podstawie odrębnych przepisów, - jednostki organizacyjne posiadające status jednostki badawczo – rozwojowej, - Polska Akademia Umiejętności, - inne jednostki organizacyjne, niewymienione wyżej, posiadające osobowość prawną i siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej, w tym przedsiębiorcy posiadający status centrum badawczo – rozwojowego nadawany na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz.U. Nr 179, poz. 1484).
98	Jednostki sektora publicznego transportu zbiorowego	Do jednostek sektora publicznego transportu zbiorowego zalicza się: - przedsiębiorstwa legitymujące się licencją na wykonywanie pasażerskich przewozów kolejowych, świadczące takie usługi w myśl art. 40 Ustawy o Transporcie Kolejowym z dnia 28 marca 2003 r. - przedsiębiorstwa legitymujące się licencją na wykonywanie pasażerskich drogowych przewozów osób, posiadające zezwolenia na obsługę linii komunikacyjnych, w myśl art. 5 Ustawy o Transporcie Drogowym z dnia 06 września 2001 r. Przewozy muszą być realizowane w ramach kontraktów zawartych z JST w trybie przewidzianym Prawem Zamówień Publicznych, jako realizacja zadań własnych gminy z zakresu publicznego transportu zbiorowego (zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 4 Ustawy o Samorządzie Terytorialnym z dnia 08 marca 1990 r.) - zakłady budżetowe i spółki komunalne realizujące zadania gminne określone w Ustawie o Samorządzie Terytorialnym z dnia 08 marca 1990 r. (art. 7 ust. 1 pkt 4), w oparciu o zasady określone w Ustawie o Gospodarce Komunalnej z dnia 20 grudnia 1996 r.
99	JESSICA	(ang. Joint European for Sustainable Investment In City Areas) Wspólne Europejskie Wsparcie na Rzecz Trwałych Inwestycji w Obszarach Miejskich. Inicjatywa powstała we współpracy Komisji Europejskiej i Europejskim Bankiem Inwestycyjnym i Bankiem Rozwoju Rady Europy. Celem Inicjatywy JESSICA jest wsparcie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich.
100	Kategoria wydatków (interwencji)	Zagadnienie tematyczne w ramach kategoryzacji interwencji Funduszy Strukturalnych, wchodzące w skład dziedziny działalności społeczno-gospodarczej. Dziedzina interwencji Funduszy Strukturalnych pomocna przy identyfikacji, badaniu i monitorowaniu działań.
101	Klaster	geograficzne skupisko powiązanych firm, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek świadczących usługi, firm działających w pokrewnych sektorach i związanych z nimi instytucji (np.: uniwersytetów, jednostek normalizacyjnych, stowarzyszeń handlowych oraz instytucji finansujących) w poszczególnych dziedzinach, konkurujących między sobą, ale również współpracujących. Klaster może przyjąć formę instytucjonalną (stowarzyszenia, zrzeszenia lub organizacji utworzonej na podstawie ustaw: o rzemiośle, o samorządzie zawodowym niektórych przedsiębiorstw, o izbach gospodarczych), lub nieformalnego partnerstwa reprezentowanego przez koordynatora, posiadającego pisemne upoważnienia do reprezentowania przedsiębiorców i instytucji tworzących klaster.

LP.	Pojęcie	Objaśnienie
102	Kluczowe obiekty transportu publicznego	Pod tym pojęciem rozumie się obiekty podlegające wsparciu w ramach Priorytetu VI Zrównoważony rozwój miast, spełniające łącznie następujące warunki: □ obsługa co najmniej połowy międzynarodowych połączeń komunikacyjnych realizowanych z danej miejscowości, □ obsługa co najmniej ¼ międzynarodowych połączeń komunikacyjnych województwa śląskiego, □ wykorzystanie obiektu w co najmniej 60 % na potrzeby ruchu międzynarodowego, liczonego na podstawie liczby obsługiwanych podróżnych.
103	Komisja Oceny Projektów (KOP)	Komisję Oceny Projektów powołuje Marszałek Województwa w celu oceny projektów spełniających wszystkie kryteria formalne. Przed oceną każdego wniosku członkowie Komisji podpisują deklarację bezstronności i poufności zawartą na karcie oceny merytoryczno-technicznej. Wniosek otrzymuje pozytywną ocenę w przypadku uzyskania co najmniej 60% maksymalnej, możliwej do uzyskania punktacji, dla tego typu projektu. Projekty, które uzyskają mniej niż 60 % punktów, nie podlegają dalszej procedurze.
104	Komitet monitorujący	Państwo członkowskie ustanawia, w porozumieniu z Instytucją Zarządzającą, komitet monitorujący dla każdego programu operacyjnego. Komitet monitorujący upewnia się co do skuteczności i jakości realizacji programu operacyjnego.
105	Komplementarność	Wzajemne dopełnianie, uzupełnianie się danego obszaru wsparcia. Wskazuje obszary wsparcia w ramach innych priorytetów RPO lub innych programów operacyjnych, w ramach których możliwa jest realizacja inwestycji uzupełniających inwestycje realizowane w ramach danych typów projektów; beneficjent może uzyskać dodatkowe punkty przy ocenie merytoryczno –technicznej za wskazanie komplementarnych do swojego typu projektu działań, które podjął, podejmuje lub planuje podjąć w przeszłości, a świadczące o jego kompleksowym podejściu do działań inwestycyjnych.
106	Konkurs otwarty	Rodzaj trybu konkursowego, w którym określa się datę rozpoczęcia naborów wniosków o dofinansowanie z zaznaczeniem, że trwa on do czasu wyczerpania dostępnych środków przeznaczonych na dany konkurs.
107	Konkurs zamknięty	Rodzaj trybu konkursowego, w którym określa się datę rozpoczęcia i zakończenia następujących po sobie naborów wniosków o dofinansowanie.
108	Konserwacja	Działania mające na celu zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku, zahamowanie procesów jego destrukcji oraz udokumentowanie tych działań.
109	Koszt kwalifikowalny rzeczowej realizacji projektu	Koszt nie uwzględniający kosztów związanych z przygotowaniem dokumentacji, kosztów osobowych oraz promocji.
110	Koszty ogółem	Łączny koszt planowanych działań lub operacji, obejmujący zarówno koszty kwalifikowalne jak i niekwalifikowane.
111	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOSK)	Program sporządzony w celu wypełnienia zobowiązań Polski, przyjętych w Traktacie Akcesyjnym Polski do Unii Europejskiej, w części dotyczącej dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych. Określa plan inwestycyjny w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej, jaki musi zostać zrealizowany przez Polskę, aby osiągnąć wymagane efekty ekologiczne.
112	Kryteria wyboru projektów	Określony zestaw wymogów formalnych i merytorycznych, zawartych w Uszczegółowieniu RPO WSL 2007-2013, które muszą spełnić projekty, aby uzyskać dofinansowanie ze środków pomocowych.
113	Kształcenie formalne	System kształcenia oparty na stałych pod względem czasu i treści nauki formach (klasy, stopnie, szkoły, programy i podręczniki), prowadzący od nauczania początkowego do uniwersytetu i włączający - obok kursów wykształcenia ogólnego - wiele programów specjalnych oraz instytucji stacjonarnego kształcenia technicznego i zawodowego.
114	Kształcenie incydentalne	Trwający przez całe życie nie zorganizowany i niesystematyczny proces nabywania przez każdego człowieka wiadomości, sprawności, przekonań i postaw na podstawie codziennego doświadczenia oraz wpływów wychowawczych otoczenia.
115	Kształcenie nieformalne	Świadoma i zorganizowana działalność kształcąca - wychowująca prowadzona poza ustanowionym formalnym systemem szkolnym, umożliwiająca grupie uczestników osiągnięcie założonych celów kształcenia.
116	Kształcenie ustawiczne	Kompleks procesów oświatowych: formalnych, nieformalnych i incydentalnych, które niezależnie od treści, poziomu i metod umożliwiają uzupełnianie wykształcenia w formach szkolnych, pozaszkolnych, dzięki czemu osoby dorosłe rozwijają swoje zdolności, wzbogacają wiedzę, udoskonalają kwalifikacje zawodowe lub zdobywają nowy zawód, zmieniają swoje postawy.
117	Kwalifikowalność wydatków	Kryteria dotyczące wydatków ponoszonych w trakcie realizacji projektu oraz wdrażania, monitorowania programu, których spełnienie warunkuje otrzymanie refundacji ich części ze środków Funduszy Strukturalnych. Kwalifikowalność to spełnienie przez wydatki poniesione w ramach programów operacyjnych kryteriów: a) spójności z postanowieniami przyjętego programu operacyjnego b) określone szczegółowo przez Instytucję Zarządzającą zgodnie z artykułem 26 ust. 1 pkt 6 Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju c) dodatkowych, przewidzianych dla danego źródła finansowania, w przypadku programów finansowanych ze źródeł zagranicznych.
118	Kwantyfikacja wskaźników	Przedstawianie liczbowe efektów realizacji programów finansowanych z Funduszy Strukturalnych na poziomie produktu, rezultatu oraz oddziaływania.
119	Lecznictwo otwarte	Obejmuje jednostki ochrony zdrowia świadczące usługi medyczne z wyłączeniem stacjonarnych świadczeń całodziennych i całodobowych (jednostki podstawowej opieki zdrowotnej, grupowe lub indywidualne praktyki lekarskie i pielęgniarskie, poradnie specjalistyczne, przyszpitalne poradnie specjalistyczne zabiegowe i niezabiegowe, ośrodki rehabilitacyjne ambulatoryjne lub przyszpitalne).
120	Lecznictwo zamknięte	Obejmuje jednostki ochrony zdrowia świadczące stacjonarne całodobowe usługi medyczne (szpitale, sanatoria).
121	Lokalny Program Rewitalizacji dla potrzeb RPO 2007-2013	Lokalny Program Rewitalizacji to program wieloletnich działań w sferze przestrzennej, społecznej i ekonomicznej, prowadzący w danym okresie do rewitalizacji terenu znajdującego się w stanie kryzysowym. Lokalny Program Rewitalizacji powinien zawierać przynajmniej następujące elementy: - terytorialny rewitalizowanego obszaru (wyznaczenie granic) i uzasadnienie, - planowane działania/zadania w latach 2007-2013 (obligatoryjnie) i w latach następnych (fakultatywnie) na obszarze rewitalizowanym (wymienione z nazwy oraz podany przedział czasowy), - plan finansowy realizacji rewitalizacji w latach 2007-2013 (obligatoryjnie) i w latach następnych (fakultatywnie), - system okresowy aktualizacji we współpracy z lokalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi, - sposób monitorowania, oceny i komunikacji społecznej.
122	Małe przedsiębiorstwo	W kategorii MŚP definiuje się jako przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 50 pracowników i którego roczny obrót lub całkowity bilans roczny nie przekracza 10 milionów EUR (pełną definicję zawiera załącznik nr I do Rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych).
123	Markowy produkt turystyczny, regionalny (lokalny)	Produkt turystyczny mający unikalną osobowość, coś co wyróżnia go od innych i pozwala na osiągnięcie przewagi konkurencyjnej na rynku regionalnym (lokalnym).
124	Mikopresiębiorstwo	W kategorii MŚP definiuje się jako przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 10 pracowników i którego roczny obrót lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 milionów EUR (pełną definicję zawiera załącznik nr I do Rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych).
125	Misja gospodarcza	Wyjazd przedsiębiorcy na rozmowy handlowe związane ze zwiedzaniem targów lub wystaw organizowanych za granicą.
126	Model HERMIN	Makroekonomiczny instrument modelowania wpływu Funduszy Strukturalnych, który kładzie nacisk na długofalowe bodźce wzrostu, jakie wynikają z wpływających środków WE, głównie poprzez inwestycje w kapitał ludzki (edukacja i systemy szkoleń) oraz poprawę warunków produkcji (infrastruktura), co przyczynia się do zwiększenia wydajności i konkurencyjności. Główne założenia tego modelu odnoszą się do pozytywnych efektów podażowych - jako rzeczywistych źródeł wzrostu poprawy wydajności i konkurencyjności gospodarki, których efekty ujawniają się w dłuższym horyzoncie czasowym.
127	Modernizacja	Unowocześnienie środka trwałego (obiektu) mające na celu zwiększenie jego wartości użytkowej.
128	Modernizacja obiektu budowlanego	Rozbudowa lub nadbudowa obiektu budowlanego podnosząca standard obiektu, która nie polega wyłącznie na odtworzeniu stanu pierwotnego.
129	Modernizacja sprzętu	Działania mające na celu poprawę parametrów technicznych istniejącego sprzętu.
130	Najlepsza dostępna technologia	Najbardziej efektywny oraz zaawansowany poziom rozwoju technologii i metod prowadzenia danej działalności, wykorzystywany jako podstawa ustalania granicznych wielkości emisyjnych, mających na celu eliminowanie emisji, lub jeżeli nie jest to praktycznie możliwe, ograniczenie emisji i wpływu na środowisko jako całość.

LP.	Pojęcie	Objaśnienie
131	Neutralność technologiczna	Warunek, według którego zasady eksploatacji sieci i ich użytkowania przez innych operatorów nie powinny preferować żadnych spośród zestandaryzowanych technologii wykorzystywanych przez operatorów i zachowują aktualność w perspektywie rozwoju technologicznego. Z sieci szkieletowych i dystrybucyjnych będą mogli korzystać operatorzy sieci dostępowych wykorzystujący różnorodne technologie przewodowe lub radiowe. Również operatorzy wykorzystujący pasywne usługi sieci szkieletowej będą mogli się łączyć w każdym dogodnym punkcie sieci dla dowolnej usługi.
132	Nieruchomość niezabudowana	Część powierzchni ziemskiej stanowiąca odrębny przedmiot własności (grunty), z wyłączeniem budynków, budowli obiektów małej architektury oraz tymczasowych obiektów budowlanych.
133	Nieruchomość zabudowana	Część powierzchni ziemskiej stanowiąca odrębny przedmiot własności (grunty), wraz z budynkami, budowlami, obiektami małej architektury trwale związana z gruntem.
134	Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS)	Jednolity schemat podziału terytorialnego krajów Unii Europejskiej. NUTS jest pięciostopniową klasyfikacją hierarchiczną, w której wyróżnia się trzy poziomy regionalne (NUTS 1-3) oraz dwa poziomy lokalne (NUTS 4 - 5). Ze względów praktycznych nomenklatura NUTS oparta jest przede wszystkim na podziałach administracyjnych istniejących w krajach członkowskich. Klasyfikacja NUTS jest podstawą prowadzenia regionalnych rachunków ekonomicznych i statystyki regionalnej w wymiarze społeczno-gospodarczym. W Polsce przystąpienia do UE funkcjonuje klasyfikacja NTS, w której do poziomu pierwszego zalicza się cały kraj, do poziomu NTS 2 - 16 nowych województw, do NTS 3-4 podregiony, do NTS 4-380 powiatów i miast na prawach powiatu oraz do poziomu NTS 5 zakwalifikowano 2 489 gmin.
135	Notyfikacja	Poinformowanie Komisji Europejskiej według uzgodnionej procedury o udzielanej pomocy. Notyfikacja ma na celu stwierdzenie czy udzielana pomoc nie narusza warunków konkurencji między przedsiębiorstwami na wolnym rynku europejskim. Notyfikacja umożliwia otrzymanie zgody na udzielenie pomocy publicznej dla przedsiębiorstw po spełnieniu określonych kryteriów. Notyfikacja jest dokonywana przez Instytucję Zarządzającą Programem w porozumieniu z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów.
136	Nowe stałe miejsca pracy	Tworzenie nowych miejsc pracy oznacza wzrost netto liczby pracowników w danym przedsiębiorstwie w porównaniu ze średnią z poprzednich 12 miesięcy. Dlatego też od liczby miejsc pracy utworzonych w ciągu 12 miesięcy należy odjąć liczbę miejsc pracy zlikwidowanych w tym samym okresie (Definicja ta obowiązuje zarówno istniejące, jak i nowe zakłady). „Liczba pracowników” oznacza liczbę rocznych jednostek roboczych (RJR), czyli liczbę osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy w ciągu jednego roku, przy czym liczba osób zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy i wykonujących prace sezonowe stanowi ułamek części RJR. Źródło: Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013 (2006/C 54/08).
137	Obiekt budowlany	Należy przez to rozumieć: a) budynek wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi, b) budowlę stanowiącą całość techniczno-użytkową wraz z instalacjami i urządzeniami, c) obiekt małej architektury (źródło: Ustawa Prawo Budowlane z dn. 07 lipca 1994 r.).
138	Obiekt małej architektury	Należy przez to rozumieć niewielkie obiekty, a w szczególności: a) kultu religijnego, jak: kapliczki, krzyże przydrożne, figury, b) posągi, wodotryski i inne obiekty architektury ogrodowej, c) użytkowe służące rekreacji codziennej i utrzymaniu porządku, jak: piaskownice, huśtawki, drabinki, śmietniki (źródło: Ustawa Prawo Budowlane z dn. 07 lipca 1994 r.).
139	Obiekt użyteczności publicznej	Obiekt przeznaczony dla administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym lub wodnym, poczty lub telekomunikacji oraz inny ogólnodostępny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji; za budynek użyteczności publicznej uznaje się także budynek biurowy i socjalny.
140	Obiekty historyczne	Budynki, budowle, obiekty małej architektury wyodrębnione ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi.
141	Obiekty i urządzenia poprawiające bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego	Pod tym pojęciem rozumie się wszelkie obiekty i urządzenia infrastrukturalne, których bezpośrednim celem jest poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Poprawa bezpieczeństwa może następować między innymi wskutek segregacji ruchu (chodniki, ścieżki rowerowe) lub zmniejszenia kolizyjności ruchu (przebudowa skrzyżowań na ronda, np. turbinowe).
142	Obiekty inżynierskie	Pod tym pojęciem rozumie się wszystkie funkcjonalnie powiązane z drogą elementy infrastruktury, takie jak między innymi mosty, wiadukty, estakady, tunele, przepusty, kładki dla pieszych, przejścia podziemne, przepusty dla swobodnie wędrującej zwierzyny i inne.
143	Obiekty i pomieszczenia infrastruktury ochrony zdrowia	obejmują m.in. sale i bloki operacyjne oraz sale i bloki diagnostyczne, pracownie i gabinety lekarskie.
144	Obiekty zabytkowe	Nieruchomości lub rzeczy ruchome, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.
145	Obszar oddziaływania obiektu	Należy przez to rozumieć teren wyznaczony w otoczeniu obiektu budowlanego na podstawie przepisów odrębnych, wprowadzających związane z tym obiektem ograniczenia w zagospodarowaniu tego terenu (źródło: Ustawa Prawo Budowlane z dn. 07 lipca 1994 r.).
146	Obszar przestrzeni publicznej	Obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.
147	Obszarowe systemy sterowania ruchem drogowym	Pod tym pojęciem rozumie się takie systemy, których oddziaływanie wykracza poza jednolity ciąg drogowy.
148	Obszarowe systemy zarządzania ruchem drogowym (w ramach priorytetu VII RPO WŚ)	W ramach operacji typu 4 Działanie 7.1.1 i 7.1.2 wsparcie uzyskują projekty z zakresu sterowania sygnalizacją ruchem (w tym znaki o zmiennej treści) oraz systemy monitorowania ruchu wraz z informowaniem o aktualnej sytuacji ruchowej.
149	Obszary górskie	Obszary górskie to tereny gdzie produkcja rolna jest utrudniona ze względu na niekorzystne warunki klimatyczne i ukształtowanie terenu; do obszarów górskich zalicza się gminy i obręby ewidencyjne, w których ponad połowa użytków rolnych znajduje się na wysokości powyżej 500 m n.p.m. Są to gminy: Istebna, Jeleśnia, Koszarawa, Milówka, Rajcza, Ślemień, Ujsoly, Węgierska Górka (Rozporządzenie Rady WE nr 1698/2005 z dnia 20.09.05 r. w sprawie rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich - EFRROW - art. 50, pkt. 2)

LP.	Pojęcie	Objaśnienie
150	Obszary specjalizacji technologicznych	Obszary specjalizacji technologicznych zostały wskazane w liście kierunków rozwoju technologicznego województwa śląskiego do roku 2020 zawartej w załączniku 1 do Uchwały nr 4/2007 Komitetu Sterującego Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego z dnia 7 maja 2007 roku w sprawie identyfikacji kierunków rozwoju technologicznego województwa śląskiego do roku 2020. Załącznik do Uchwały, wskazuje siedem obszarów specjalizacji technologicznej: 1. Technologie informacyjne i telekomunikacja. Kierunki rozwoju technologicznego: - projektowanie komputerowe maszyn i urządzeń, w tym rozwój metod modelowania i projektowania technologii przyjaznych środowisku, - technologie informacyjne, teleinformacyjne i telekomunikacyjne, - metody i techniki zapewniające rozwój społeczeństwa informacyjnego, komputerowe wspomaganie projektowania obiektów architektonicznych i zagospodarowania przestrzennego, - optoelektronika. 2. Biologia i biomedycyna. Kierunki rozwoju technologicznego: - inżynieria biomedyczna, - biotechnologie, - biologia, - technologie dla ochrony zdrowia. 3. Górnictwo. Energetyka. Kierunki rozwoju technologicznego: - nowe technologie energetyczne, w tym technologie czystego węgla, technologie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, spalanie i termiczna utylizacja odpadów oraz oszczędność energii, - technologie projektowania i wytwarzania maszyn i urządzeń górniczych oraz energetycznych, - technologie wytwarzania ogniw paliwowych, - rozpoznanie zasobów węgla i ich ochrona, - technologie opanowania zagrożeń naturalnych w kopalniach i zarządzanie bezpieczeństwem. 4. Ochrona środowiska i zagospodarowanie przestrzenne. Kierunki rozwoju technologicznego: - technologie procesowania (oczyszczania i separowania) wody i gazów, gromadzenia i uzdatnianie wody, - komputerowe symulowanie procesów fizykochemicznych i biotechnologicznych w ochronie środowiska, - techniki rejestracji i oceny zagrożeń środowiska, - technologie ochrony i rekultywacji środowiska, w tym inżynieria biogeochemiczna oraz zarządzania odpadami, - technologie zagospodarowania odpadów przemysłowych i niebezpiecznych, - technologie budownictwa inteligentnego oraz energooszczędnego w aspekcie zrównoważonego rozwoju, - ochrona tkanki budowlanej w kontekście zachowania dziedzictwa kulturowego i podniesienia jakości życia ludności. 5. Metalurgia i inżynieria materiałowa. Kierunki rozwoju technologicznego: - specjalne materiały konstrukcyjne, w tym nanotechnologie i nanomateriały, - inżynieria systemów mechatronicznych.
151	Ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ)	Badanie polegające na określeniu, opisie i ocenie bezpośrednich i pośrednich skutków danego przedsięwzięcia dla: człowieka oraz komponentów środowiska przyrodniczego (fauny, flory, wód, gleb, powietrza, klimatu, krajobrazu), oddziaływania między tymi elementami. Ocena wpływu na środowisko powinna być wykonana zgodnie z prawem polskim i odpowiednimi dyrektywami UE, dotyczącymi ochrony środowiska.
152	Oddziaływanie	Konsekwencje dla bezpośrednich adresatów po zakończeniu ich udziału w projekcie lub po ukończeniu danej inwestycji, a także pośrednie konsekwencje dla innych adresatów, którzy skorzystali lub stracili w wyniku realizacji projektu.
153	Odzysk odpadów	Wszelkie działania, nie stwarzające zagrożeń dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania, określone w załączniku nr 5 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (źródło: Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach).
154	One-stop-shop	instytucje typu one-stop-shop to miejsca, w których istnieje możliwość przedkładania/ uzyskania przez podmioty wszelkich dokumentów i informacji w jednym miejscu, co wpłynie na oszczędność czasu, przyspieszy wszelkie procedury, uprości formalności oraz poprawi dostępność i wymianę informacji.
155	Operacja	Projekt lub grupa projektów wybranych przez instytucję zarządzającą danym programem operacyjnym lub na jej odpowiedzialność, zgodnie z kryteriami ustanowionymi przez komitet monitorujący, i realizowanych przez jednego lub więcej beneficjentów, pozwalające na osiągnięcie celów osi priorytetowej, do której odnosi się ta operacja.
156	Ośrodek metropolitalny	Obszar wielkiego miasta oraz powiązanego z nim funkcjonalnie bezpośredniego otoczenia, ustalony w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.
157	Otoczenie	Teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych. (źródło: Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, z dn. 23 lipca 2003 r.).
158	Otwarty dostęp	Stworzenie możliwości podłączenia do zbudowanej infrastruktury sieciowej każdemu przedsiębiorcy telekomunikacyjnemu (bez dyskryminacji któregośkolwiek z nich). Lokalizacja i wymogi techniczne punktów dostępu do nowej infrastruktury sieciowej nie powinny faworyzować żadnego operatora, ani zakładać warunków na innych rynkach.
159	Park naukowy	Organizacja zarządzana przez profesjonalistów/fachowców, których celem jest wzrost zasobności przedsiębiorstw i instytucji naukowo-badawczych w niej zrzeszonych poprzez promowanie/ popieranie rozwoju innowacji i konkurencyjności. Park zarządza wiedzą i technologią wśród uniwersytetów, instytucji B+R, firm, sprzyja powstawaniu i wzroście liczby firm działających w oparciu o innowacje w wyniku procesów inkubacji i spin-off oraz zapewnia wysokiej jakości usługi (źródło: Rregionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2003-2013).
160	Park przemysłowo – technologiczny	Instytucja pośrednia pomiędzy parkiem przemysłowym a technologicznym. Jako organizacja może on przybrać formę kompleksu budynków łączącego zarówno funkcje infrastrukturalną dla przedsiębiorstw jak i prowadzić działalność umożliwiającą przepływ informacji naukowych pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami. Tego rodzaju parki funkcjonujące w Polsce oferują powierzchnię komercyjną na swoim terenie, przy jednoczesnym wydzieleniu procentowego obszaru tylko pod funkcje odpowiadające PT.
161	Park przemysłowy	Zespół wyodrębnionych nieruchomości, w którego skład wchodzi, co najmniej nieruchomość, na której znajduje się infrastruktura techniczna pozostała po restrukturyzowanym lub likwidowanym przedsiębiorcy, utworzony na podstawie umowy cywilnoprawnej, której jedną ze stron jest jednostka samorządu terytorialnego, stwarzający możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorcom, w szczególności małym i średnim (zgodnie z Ustawą o zmianie ustawy o finansowym wspieraniu inwestycji oraz ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców z dnia 29 sierpnia 2003 r.)
162	Park technologiczny	Zespół wyodrębnionych nieruchomości wraz z infrastrukturą techniczną, utworzony w celu dokonywania przepływu wiedzy i technologii pomiędzy jednostkami naukowymi w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 8 października 2004r. o zasadach finansowania nauki (Dz.U. 2010 nr 96 poz. 615 z późn. zm.) a przedsiębiorcami, na którym przedsiębiorcom wykorzystującym nowoczesne technologie oferowane są usługi w zakresie doradztwa w tworzeniu i rozwoju przedsiębiorstw, transferu technologii oraz przekształcania wyników badań naukowych i prac rozwojowych w innowacje technologiczne, a także stwarzający tym przedsiębiorcom możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przez korzystanie z nieruchomości i infrastruktury technicznej na zasadach umownych.
163	Park tematyczny	Miejsce wypoczynku, na terenie którego znajdują się atrakcje oraz ekspozycje; infrastruktura parku i oferowane usługi związane są z pewnym motywem, np. historycznym, architektonicznym, rekreacyjnym itd.
164	Parking „Park&Ride”	Pod tym pojęciem rozumie się obiekt infrastruktury drogowej przeznaczony do parkowania samochodów osobowych celem kontynuacji podróży transportem zbiorowym. Wsparcie podlegają te parkingi „Park&Ride”, które są zlokalizowane w bezpośredniej bliskości węzłów transportu zbiorowego. Wsparcie na rzecz parkingów obejmuje wyłącznie parkingi „Park&Ride”, przy czym w projekcie należy określić, w jaki sposób zostanie zapewnione, iż utworzone parkingi „Park&Ride” służą wyłącznie osobom korzystającym z transportu zbiorowego. Parkingi nie stanowiące elementów powiązanych z transportem publicznym nie podlegają wsparciu. W ramach działania 7.1. (Poddziałania 7.1.1. oraz 7.1.2.) możliwe jest wsparcie obiektów „Park&Ride” wyłącznie w ramach projektu drogowego wykraczającego zasięgiem poza sam parking, natomiast w ramach Działania 7.2. możliwe jest wsparcie obiektów „Park&Ride” wyłącznie w ramach projektów infrastruktury punktowej transportu pasażerskiego. W każdym przypadku wsparcie obejmuje wyłącznie zakres inwestycji niezbędny do obsługi transportu zbiorowego.
165	Partnerstwo publiczno - prywatne	Przedmiotem partnerstwa publiczno - prywatnego jest wspólna realizacja przedsięwzięcia oparta na podziale zadań ryzyk pomiędzy podmiotem publicznym i partnerem prywatnym.
166	Phare - Program Spójność Gospodarcza i Społeczna	Program rozwoju regionalnego finansowany przez UE, będący jedną z części Phare, który ma na celu zmniejszanie opóźnień i różnicowań pomiędzy regionami poprzez promowanie aktywności sektora produkcyjnego, rozwój zasobów ludzkich oraz infrastruktury.

LP.	Pojęcie	Objaśnienie
167	PHARE-CBC	(ang. Cross Border Cooperation) Program współpracy przygranicznej, służący finansowaniu projektów, głównie inwestycyjnych, sytuowanych na granicach krajów Phare z państwami członkowskimi Unii Europejskiej.
168	PIAP	PIAP (Public Internet Access Point) - publiczny punkt dostępu do Internetu. Rozróżnia się trzy rodzaje: 1/ infokioski zewnętrzne i wewnętrzne, 2/ telecentra – komputery PC w specjalnie wydzielonych miejscach, 3/ hot-spoty – urządzenia dostępne służące do rozdziału sygnału internetowego.
169	Placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego	Placówki umożliwiające uzyskanie i uzupełnianie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych (źródło: Ustawa o systemie oświaty z dn. 07 września 1991 r.).
170	Początek okresu kwalifikowalności	Data stanowiąca punkt wyjścia do kwalifikowania wydatków do współfinansowania z funduszy pomocowych. Data ta odnosi się do płatności dokonywanych przez Beneficjentów końcowych.
171	Polityka ochrony środowiska Wspólnoty Europejskiej	Polityka, której celem jest zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska, przyczynianie się do ochrony zdrowia ludzkiego, a także zapewnienie racjonalnego korzystania z zasobów naturalnych.
172	Pomoc de minimis	Wielkość pomocy ze strony państwa, która nie wymaga jej wcześniejszego notyfikowania do Komisji Europejskiej. Pułap pomocy de minimis wynosi 200 000 EUR w dowolnie ustalonym okresie 3 lat budżetowych, dla przedsiębiorstw z sektora transportowego, pułap pomocy wynosi 100 000 EUR. Zasady udzielania pomocy de minimis reguluje Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 2 października 2007r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych.
173	Pomoc publiczna	Środki publiczne przeznaczone na wspieranie podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, w szczególności w formie: dotacji, ulg podatkowych, dokapitalizowania, pożyczek, kredytów oraz poręczeń lub gwarancji, na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku. Pomoc jest udzielana ze środków podmiotów publicznych (np. jednostek samorządów terytorialnych) przez te podmioty lub za pośrednictwem innych podmiotów publicznych lub prywatnych wskazanych przez państwo. W rozumieniu art. 87-89 TWE pomoc publiczna stwarza przewagę ekonomiczną przedsiębiorstwa, która przy równych warunkach działalności gospodarczej nie byłaby możliwa do osiągnięcia.
174	Pomoc strukturalna	Forma współfinansowania projektów ze środków Funduszy Strukturalnych.
175	Pomoc techniczna	Działania z zakresu przygotowania, zarządzania, monitorowania, oceny, informacji, promocji i kontroli działalności programów operacyjnych oraz działania mające na celu zwiększenie zdolności administracyjnych do wdrażania funduszy.
176	Pomoc zwrotna	Forma udzielonego w ramach pomocy wkładu finansowego Wspólnoty we wdrażanie programów lub projektów. Dotyczy głównie działań nastawionych na wsparcie przedsiębiorczości, w tym sektora małych i średnich przedsiębiorstw, i ma na celu pobudzenie inwestycji sektora prywatnego (efekt dźwigni).
177	Pozwolenie na budowę	Należy przez to rozumieć decyzję administracyjną zezwalającą na rozpoczęcie i prowadzenie budowy lub wykonywanie robót budowlanych innych niż budowa obiektu budowlanego. (źródło: Ustawa Prawo Budowlane z dn. 07 lipca 1994 r.).
178	Prace restauratorskie	Działania mające na celu wyeksponowanie wartości artystycznych i estetycznych zabytku, w tym, jeżeli istnieje taka potrzeba, uzupełnienie lub odtworzenie jego części, oraz dokumentowanie tych działań (źródło: Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, z dnia 23 lipca 2003 r.).
179	Prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane	Należy przez to rozumieć tytuł prawny wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego, przewidującego uprawnienia do wykonywania robót budowlanych (źródło: Ustawa Prawo Budowlane z dn. 07 lipca 1994 r.).
180	Priorytet	Jeden z obszarów strategii zawarty w programie operacyjnym, obejmujący grupę powiązanych ze sobą operacji posiadających określone mierzalne cele.
181	Produkt Krajowy Brutto (PKB)	Miernik produkcji wytworzonej na obszarze danego kraju, który jest sumą wydatków gospodarstw domowych na zakup dóbr i usług konsumpcyjnych, wydatków sektora prywatnego na zakup dóbr i usług inwestycyjnych, wydatków państwa na zakup dóbr i usług oraz salda bilansu handlu zagranicznego.
182	Program operacyjny	Dokument przedłożony przez państwo członkowskie i przyjęty przez Komisję, określający strategię rozwoju wraz ze spójnym zestawem priorytetów, które mają być osiągnięte z pomocą funduszu lub, w przypadku celu Konwergencja, z pomocą Funduszu Spójności i EFRR.
183	Projekt	Należy przez to rozumieć przedsięwzięcie opisane we wniosku o dofinansowanie, będące przedmiotem umowy o dofinansowanie między Beneficjentem a Instytucją Wdrażającą.
184	Przebudowa	Wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów, jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji; w przypadku dróg są dopuszczalne zmiany charakterystycznych parametrów w zakresie niewymagającym zmiany granic pasa drogowego (źródło: Ustawa Prawo Budowlane z dn. 07 lipca 1994 r.).
185	Przylącze ciepłownicze	Odcinek sieci ciepłowniczej doprowadzający ciepło wyłącznie do jednego węzła cieplnego albo odcinek zewnętrznych instalacji odbiorczych za grupowym węzłem cieplnym lub źródłem ciepła, łączący te instalacje z instalacjami odbiorczymi w obiektach (źródło: Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 9.10.2006 w sprawie szczególnych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło; Dz. U. 2006.193.1423).
186	Przylącze kanalizacyjne	Odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej. (źródło: art. 2 Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Dz. U. z dnia 13 lipca 2001).
187	Publiczny System Opieki Zdrowotnej	Jest to system, który obejmuje jednostki ochrony zdrowia określone w ustawie z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z dnia 14 października 1991 r. z późn. zm.) świadczące nieodpłatne usługi medyczne (tj. świadczenia opieki zdrowotnej gwarantowane przez Państwo w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego).
188	Punkt dystrybucyjny	Centralny punkt sieci teleinformatycznej, w którym rozdzielany jest sygnał internetowy z sieci nadrzędnej na sieci podrzędne.
189	Recykling odpadów	Taki odzysk, który polega na powtórnym przetwarzaniu substancji lub materiałów zawartych w odpadach w procesie produkcyjnym w celu uzyskania substancji lub materiału o przeznaczeniu pierwotnym lub o innym przeznaczeniu, w tym też recykling organiczny, z wyjątkiem odzysku energii (źródło: Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach).
190	Refundacja wydatków	Zrekompensowanie przez Komisję Europejską wydatków realizowanych w ramach pomocy - po ich poświadczeniu przez instytucję płatniczą. Refundacja wydatków dokonywana jest w postaci płatności okresowych oraz płatności salda końcowego.
191	Region	Podporządkowana bezpośrednio szczeblowi centralnemu jednostka terytorialna, posiadająca reprezentację polityczną. W Polsce obecnie rolę regionów pełnią województwa.
192	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2003 – 2013.	Strategia przyjęta przez Zarząd Województwa Śląskiego w dniu 25 sierpnia 2003 roku. Jest to podstawowe narzędzie kształtowania polityki innowacyjnej na poziomie regionu. RIS, na bazie diagnozy potencjału innowacyjnego regionu, określa strategiczne cele polityki innowacyjnej oraz taktykę ich osiągnięcia w długiej perspektywie czasowej. Wskazuje sekwencję działań i zadań niezbędnych dla zdynamizowania innowacyjnego rozwoju regionu.
193	Reguła n+2, n+3	Beneficjent stosując tą zasadę zobowiązuje się do wydatkowania środków do 3 lub 2 lat od ich zakontraktowania w roku n. Oznacza to, że od chwili podpisania umowy o dofinansowanie Beneficjent musi zrealizować inwestycję w ciągu kolejnych 3 lat (w przypadku, gdy umowa została podpisana do roku 2010) lub dwóch lat (dla projektów dla których umowa o dofinansowanie została podpisana po roku 2010).
194	Rekultywacja	Obejmuje zespół działań zmierzających do przywrócenia naturalnego ukształtowania terenu i/lub osiągnięcia przez glebę lub ziemię zawartości substancji zgodnych z wymaganymi standardami (źródło: ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska).
195	Remont	Należy przez to rozumieć wykonywanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót budowlanych polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego, a niestanowiących bieżącej konserwacji, przy czym dopuszcza się stosowanie wyrobów budowlanych innych niż użyto w stanie pierwotnym (źródło: art. 3 ust. 8 Ustawa Prawo Budowlane, z dn. 07 lipca 1994 r.)
196	Renowacja	Działanie zmierzające do przywrócenia dawniejszej formy architektonicznej, wartości artystycznej, itp., uszkodzonego lub zmienionego obiektu.

LP.	Pojęcie	Objaśnienie
197	Rewaloryzacja	Polega przede wszystkim na poprawie wizualnych walorów zabytków, jak np. odnowienie fasad, pojedynczych elementów i detali, wprowadzenie stosownego oświetlenia podkreślającego walory estetyczne. W przypadku obszarów zabytkowych lub zespołu zabytków pojęcie to oznacza także uporządkowanie i harmonizację przestrzeni zabytkowej. W przypadku zabytków archeologicznych rewaloryzacja może polegać między innymi na porządkowaniu roślinności na stanowiskach o własnej formie krajobrazowej. Pojęcie rewaloryzacji może odnosić się także do wzmacniania innych wartości zabytków, np. informacyjnych. Wówczas pojęcie to może odnosić się w szczególności do stosownego oznakowania zabytków, ustawiania tablic informacyjnych.
198	Rewitalizacja (w ramach priorytetu VI RPO WSL)	Działanie skupione na zdegradowanym obiekcie i obszarze, którego celem jest przywrócenie jego pierwotnego stanu i funkcji, bądź też znalezienie dla niego nowego zastosowania i doprowadzenie do stanu, w którym obiekt ten staje się wartościowy i funkcjonalny. Rewitalizacja jest pojęciem stosowanym najczęściej w odniesieniu do części miasta lub zespołu obiektów budowlanych, które w wyniku przemian gospodarczych, społecznych, ekonomicznych i innych, utraciły częściowo swoją pierwotną funkcję i przeznaczenie. Rewitalizacja jest w tym znaczeniu zespołem działań z zakresu budownictwa, planowania przestrzennego, ekonomii i polityki społecznej, których celem jest doprowadzenie do ożywienia, poprawy funkcjonalności, estetyki, wygody użytkowania i jakości życia w rewitalizowanym zespole.
199	Rewitalizacja (w ramach priorytetu IV RPO WSL)	Działanie skupione na zdegradowanym obiekcie i obszarze (w tym o znaczeniu historycznym lub zabytkowym), którego celem jest przywrócenie jego pierwotnego stanu i funkcji gwarantujących, że obiekt ten stanie się wartościowy w znaczeniu atrakcji kulturalnej. Przez rewitalizację rozumie się także działania na zdegradowanym obiekcie/obszarze, w wyniku których znalezione zostanie nowe zastosowanie o wymiarze kulturalnym dla rewitalizowanego obiektu.
200	Rezultaty	Bezpośrednie i natychmiastowe efekty realizowanego programu lub projektu. Rezultaty dostarczają informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia programu lub projektu u beneficjentów pomocy, bezpośrednio po uzyskaniu przez nich wsparcia.
201	Roboty budowlane	Należy przez to rozumieć budowę, a także prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiorze obiektu budowlanego, (zgodnie z Ustawą Prawo Budowlane z dnia 07 lipca 1994 r.). Określenie stosuje się również w odniesieniu do prac budowlanych podejmowanych przy zabytku lub jego otoczeniu (zgodnie z Ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r.).
202	Rozwój regionalny	Wzrost potencjału gospodarczego regionów oraz trwała poprawa ich konkurencyjności i poziomu życia mieszkańców, co przyczynia się do rozwoju społeczno-gospodarczego kraju.
203	Rozwój zrównoważony	Rozwój społeczno - ekonomiczny, zachowujący cechy trwałości w długim okresie oraz nie działający destrukcyjnie na środowisko w którym zachodzi.
204	Równoważna Liczba Mieszkańców (RLM)	Jeden równoważny mieszkaniec to ładunek substancji organicznych biologicznie rozkładalnych wyrażony jako wskaźnik pięciodobowego biochemicznego zapotrzebowania na tlen w ilości 60 g tlenu na dobę (źródło: art. 43 Ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne).
205	Różnorodność biologiczna	Zróżnicowanie żywych organizmów występujących w ekosystemach, w obrębie gatunku i między gatunkami, oraz zróżnicowanie ekosystemów. (źródło: ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).
206	Sektor B+R	Jest to ogół instytucji i osób zajmujących się pracami twórczymi podejmowanymi dla zwiększenia zasobu wiedzy, jak również znalezienia nowych zastosowań do tej wiedzy. Należą do nich: Polska Akademia Nauk, jednostki badawczo – rozwojowe, szkoły wyższe prowadzące działalność w zakresie B+R, jednostki obsługi nauki, jednostki rozwojowe – przedsiębiorstwa posiadające własne zaplecze badawcze.
207	Sektorowe programy operacyjne	Programy operacyjne przygotowywane i zarządzane przez właściwe organy administracji publicznej, realizujące zadania horyzontalne w odniesieniu do całych sektorów ekonomiczno-społecznych.
208	SEOD	System Elektronicznego Obiegu Dokumentacji.
209	Sieci dostępowe	sieci telekomunikacyjne służące do podłączenia konkretnej lokalizacji do sieci dystrybucyjnej, zamienne nazewnictwo - sieć abonencka lub "ostatnia mila". Możliwość realizacji projektów polegających na budowie sieci "ostatniej mili" możliwa jest w ramach działania 8.4 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.
210	Sieci dystrybucyjne	Sieć telekomunikacyjna cechująca się agregowaniem ruchu z podległych sieci dostępowych oraz zapewnieniem łączności z siecią szkieletową. W ramach RPO WSL sieci dystrybucyjne mogą być realizowane w ramach 2. typu projektu.
211	Sieci szkieletowe (backbone network)	Centralna część sieci, przez którą przesyłana jest największa ilość informacji. Sieć szkieletowa łączy zwykle sieci lokalne (LAN), grupy robocze, przełączniki lub sieci rozległe (WAN). Urządzenia sieci backbone są odpowiedzialne zwykle za funkcjonowanie całej sieci na określonym obszarze.
212	Sieci współpracy	Platformy stymulujące kontakt i wymianę informacji – umożliwiające transfer technologii z uczelni do przedsiębiorstwa oraz wprowadzenie innowacji do firm.
213	Sieciowy projekt drogowy	Projekt nie spełniający warunku zawierania się w ramach jednolitego ciągu drogowego. W ramach poddziałania 7.1.1 nie są wspierane projekty sieciowe, za wyjątkiem projektów typu 4, w ramach którego wsparcie mogą uzyskać projekty obszarowych systemów sterowania ruchem drogowym.
214	Sieć kanalizacyjna, wodociągowa	Przewody kanalizacyjne lub wodociągowe wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi odprowadzane są ścieki lub którymi dostarczana jest woda (źródło: art. 2 Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Dz. U. z dnia 13 lipca 2001).
215	Sieć teleinformatyczna	Sieci przewodowe, światłowodowe i bezprzewodowe służące do przesyłu danych, głosu lub obrazu.
216	sieć TEN-T	(ang. Trans European-Networks - Transport) Sieć infrastruktury transportowej obejmujące połączenia transportowe w ramach Unii Europejskiej określona w stosownej decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnotowych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej.
217	Skuteczność	Przez skuteczność należy rozumieć skuteczność realizacji celów przez program, ocenia się ją na przykład przez porównanie tego, co zostało zrobione, z tym co było pierwotnie zaplanowane.
218	Spółeczeństwo informacyjne	System społeczeństwa charakterystyczny dla krajów o wysokim stopniu rozwoju technologicznego, gdzie zarządzanie informacją, jej jakość, szybkość przepływu są zasadniczymi czynnikami konkurencyjności zarówno w przemyśle, jak i w usługach, a stopień rozwoju wymaga stosowania nowych technik gromadzenia, przetwarzania, przekazywania i użytkowania informacji.
219	Standardy	Należy przez to rozumieć zbiory i zakresy wymagań dotyczących opracowań i dokumentów planistycznych oraz zasady stosowania w nich parametrów dotyczących zagospodarowania przestrzennego (źródło: Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, z dn. 27 marca 2003 r.).
220	Studium wykonalności	Studium przeprowadzone w fazie przygotowania projektu, weryfikujące, czy dany projekt ma dobre podstawy do realizacji i czy odpowiada potrzebom przewidywanych beneficjentów; studium powinno stanowić plan projektu; muszą w nim zostać określone i krytycznie przeanalizowane wszystkie szczegóły operacyjne jego wdrażania, a więc uwarunkowania handlowe, techniczne, finansowe, ekonomiczne, instytucjonalne, społeczno-kulturowe oraz związane ze środowiskiem naturalnym; studium wykonalności pozwala na określenie rentowności finansowej i ekonomicznej, a w rezultacie jasne uzasadnienie celu realizacji projektu.
221	Suburbanizacja	To jedna z faz rozwoju miasta. Polega ona na wyłudnianiu się centrum i rozwoju strefy podmiejskiej. Wynikiem suburbanizacji jest rozwój infrastruktury (zabudowa mieszkaniowa, punkty handlowo-usługowe, połączenia komunikacyjne) na obszarach podmiejskich oraz tworzenie się tzw. miast-sypialni, których mieszkańcy dojeżdżają do pracy do centrum.
222	System ciepłowniczy	Sieć ciepłownicza oraz współpracujące z tą siecią urządzenia lub instalacje służące do wytwarzania lub odbioru ciepła.
223	System kanalizacyjny	Sieć kanalizacyjna wraz z oczyszczalnią ścieków.
224	System realizacji	Zasady i procedury obowiązujące instytucje uczestniczące w realizacji strategii rozwoju kraju, strategii sektorowych planów wykonawczych, programów operacyjnych obejmujące zarządzanie, sprawozdawczość, kontrolę i ocenę oraz sposób koordynacji działań tych instytucji.
225	System wodociągowy	Sieć wodociągowa wraz ze stacją uzdatniania wody.

LP.	Pojęcie	Objaśnienie
226	Systemy sterowania ruchem drogowym i monitorowania ruchu drogowego	Pod tym pojęciem rozumie się systemy sterowania ruchem (w tym znaki o zmiennej treści), których celem jest poprawa płynności. Efektem poprawy płynności ruchu drogowego powinno być między innymi skrócenie ogólnego czasu strat uczestników ruchu drogowego, zmniejszenie emisji spalin, czy optymalizacja wykorzystania infrastruktury. Zadaniem systemów monitorowania ruchu drogowego jest bieżące gromadzenie i przetwarzanie danych dotyczących sytuacji ruchowej na drogach wraz z przekazywaniem informacji uczestnikom ruchu. Systemy sterowania ruchem i monitorowania ruchu dzielą się na liniowe (zawierające się w ramach jednego ciągu drogowego) i obszarowe (których oddziaływanie wykracza poza jeden ciąg drogowy)
227	Szerokopasmowy dostęp bezprzewodowy	Dostęp do sieci telekomunikacyjnej, zrealizowany w technologii radiowej, umożliwiający uzyskanie szybkości transmisji danych większych niż przy użyciu klasycznych technologii telefonicznych.
228	Szerokopasmowy dostęp do Internetu	Szerokopasmowy dostęp do Internetu - łączy umożliwiający transmisje danych z prędkością umożliwiającą korzystanie z nowoczesnych technologii informacyjnych, multimedialnych itp.
229	Szkolenia	Pozaszkolne zajęcia edukacyjne mające na celu uzyskanie lub uzupełnienie umiejętności i kwalifikacji zawodowych oraz ogólnych, w tym umiejętności poszukiwania pracy.
230	Szkoła wyższa	Jednostka działająca na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005 Nr 164, poz. 1365).
231	Średnie przedsiębiorstwo	W kategorii MŚP definiuje się jako przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 250 pracowników i którego roczny obrót nie przekracza 50 milionów EUR a/lub całkowity bilans roczny nie przekracza 43 milionów EUR (pełną definicję zawiera załącznik nr 1 do Rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych)).
232	Świadczenie usług w publicznym systemie ochrony zdrowia	Warunkiem otrzymania dotacji jest złożenie przez podmiot wnioskujący oświadczenia, że otrzymane wsparcie będzie wykorzystywane dla celów gwarantowanych ramach kontraktu z Instytucją Finansującą Publiczne Świadczenia Zdrowotne (np. NFZ).
233	Technologie gospodarki elektronicznej	np. sieci komputerowe, sieci VAN, Internet, intranet, extranet, systemy pracy grupowej i przepływów pracy.
234	Teren budowy	Należy przez to rozumieć przestrzeń, w której prowadzone są roboty budowlane wraz z przestrzenią zajmowaną przez urządzenia zaplecza budowy (źródło: Ustawa Prawo Budowlane z dn. 07 lipca 1994 r.).
235	Teren inwestycyjny	Szeroko pojmowany teren, mogący składać się z kilku bezpośrednio sąsiadujących działek, przygotowany pod działalność gospodarczą, zarówno produkcyjną jak i usługową, z wyłączeniem terenu przeznaczonego pod zabudowę mieszkalną.
236	Transfer technologii	jest to przekazanie informacji niezbędnych, aby jeden podmiot był w stanie powielić pracę innego podmiotu. Informacja ta występuje pod dwoma postaciami – o naturze technicznej (wiedza inżynierska, naukowa, standardy) oraz procedur (m.in. prawnych, umowy o zachowaniu poufności, patenty, licencje).
237	Uczelnia niepubliczna	Uczelnia utworzona przez osobę fizyczną albo osobę prawną niebędącą państwową ani samorządową jednostką prawną (źródło: Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym z dn. 27 lipca 2005r.).
238	Uczelnia publiczna	Uczelnia utworzona przez państwo reprezentowane przez właściwy organ władzy lub administracji publicznej (źródło: Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym z dn. 27 lipca 2005r.).
239	Udział w targach i wystawach	Uczestnictwo przedsiębiorcy jako wystawcy w międzynarodowych targach i wystawach organizowanych za granicą.
240	Umowa bliźniacza	Umowa pomiędzy partnerami dotycząca współpracy w ramach projektu bliźniaczego.
241	Urządzenia budowlane	Należy przez to rozumieć urządzenia techniczne związane z obiektem budowlanym, zapewniające możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, jak przyłącza i urządzenia instalacyjne, w tym służące oczyszczaniu lub gromadzeniu ścieków, a także przejazdy, ogrodzenia, place postojowe i place pod śmietniki (źródło: Ustawa Prawo Budowlane z dn. 07 lipca 1994 r.).
242	Urządzenia dostępne	Urządzenia służące do dostarczenia Internetu do wybranych obiektów lub instytucji, tj. modem, router, PIAP.
243	Urządzenia elektronicznej informacji pasażerskiej w czasie rzeczywistym	Pod tym pojęciem rozumie się wszelkie bezobsługowe systemy, za pomocą których podróżny uzyskuje informację w czasie rzeczywistym o ruchu pojazdów w ramach sieci komunikacyjnej.
244	Urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego	urządzenia służące do leczniczego wykorzystania naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości leczniczego klimatu.
245	Usługi doradcze	Udzielanie porad ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podwyższenie kwalifikacji, podjęcie lub zmianę zatrudnienia oraz podjęcie działalności gospodarczej, w których wykorzystywane są standaryzowane metody dotyczące w szczególności badania zainteresowań i uzdolnień zawodowych. Zasady realizacji usług doradczych powinny wynikać również z właściwych regulacji krajowych dotyczących kwestii zatrudnienia.
246	Uzdrowisko	w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2005r. Nr 167, poz. 1399 z późn. zm.) uzdrowiskiem jest obszar, na terenie którego prowadzone jest lecznictwo uzdrowiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego obszarze naturalnych surowców leczniczych. W przypadku spełnienia wymogów, o których wyżej mowa, obszarowi nadawany jest status uzdrowiska.
247	Węzeł ciepły	Połączone ze sobą urządzenia lub instalacje służące do zmiany rodzaju lub parametrów nośnika ciepła dostarczanego z przyłącza oraz regulacji ilości ciepła.
248	Wniosek	Należy przez to rozumieć wniosek o dofinansowanie realizacji projektu ze środków EFRR, przygotowywany przez wnioskodawcę w celu uzyskania dofinansowania.
249	Wniosek o płatność	Wniosek o refundację wydatków/o rozliczenie projektu składany w celu refundacji/rozliczenia wydatków faktycznie poniesionych, potwierdzonych za pomocą faktur lub dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej i poświadczonych przez Instytucję Płatniczą.
250	Wniosek/aplikacja	Standardowy formularz składany przez beneficjenta w celu uzyskania wsparcia ze środków pomocowych. Zakres informacji zawartych we wniosku obejmuje: informacje o instytucji zgłaszającej wniosek, informacje na temat projektu, charakterystykę działań podejmowanych podczas realizacji projektu, planowane rezultaty i wydatki, wymagane dokumenty w formie załączników.
251	Wskaźniki	Miara celów, jakie mają zostać osiągnięte, zaangażowanych zasobów, uzyskanych produktów, efektów oraz innych zmiennych (w szczególności ekonomicznych, społecznych, dotyczących ochrony środowiska).
252	Wskaźniki bazowe	Wskaźniki opisujące sytuację społeczno-gospodarczą na obszarze realizacji projektu, mierzone przed rozpoczęciem oraz w trakcie jego wdrażania, w celu oszacowania zachodzących zmian, nie wynikających jednakże z realizacji inwestycji.
253	Wskaźniki produktu	Wskaźniki odnoszące się do działalności. Liczone są w jednostkach materialnych lub monetarnych (np. długość zbudowanej drogi, ilość firm, które uzyskały pomoc).
254	Wskaźniki programu	Wskaźniki ustalone przed, lub we wczesnej fazie wdrażania projektu, w celu monitorowania wdrażania programu oraz oceny jego wykonania w odniesieniu do wcześniejszych celów. Do wskaźników tych zaliczamy wskaźniki wkładu, wskaźniki produktu, wskaźniki rezultatu oraz wskaźniki oddziaływania.
255	Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki odpowiadające bezpośrednim z natychmiastowych efektów wynikających z programu. Dostarczają one informacji o zmianach np. zachowania, pojemności lub wykonania, dotyczących beneficjentów. Takie wskaźniki mogą przybierać formę wskaźników materialnych (skrócenie czasu podróży, liczba skutecznie przeszkolonych, liczba wypadków drogowych, itp.) lub finansowych (zwiększenie się środków finansowych sektora prywatnego, zmniejszenie kosztów transportu).
256	Wskaźniki wpływu, oddziaływania	Wskaźniki odnoszące się do skutków danego programu wykraczających poza natychmiastowe efekty dla beneficjentów (np. wpływ projektu na sytuację społeczno-gospodarczą w pewnym okresie od zakończenia jego realizacji). Oddziaływanie szczególne to te efekty, które pojawiają się po pewnym okresie czasu, niemniej jednak są bezpośrednio powiązane z podjętym działaniem. Oddziaływanie globalne obejmuje efekty długookresowe dotyczące szerszej populacji.
257	Wsparcie w zakresie podjęcia lub rozwoju działalności B+R w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach	Rozumiane jako wdrażanie i komercjalizacja technologii i produktów innowacyjnych, w tym: zakup środków trwałych takich jak budynki, budowle, maszyny i urządzenia niezbędne do wdrożenia innowacji lub nowej technologii, zakup wartości niematerialnych i prawnych, polegający na uzyskaniu patentu, nabyciu licencji lub nieopatentowanej wiedzy technicznej, technologicznej lub z zakresu organizacji zarządzania.
258	Współfinansowanie ze źródeł krajowych	Wkład środków krajowych do programów lub projektów realizowanych przy udziale środków pomocowych.
259	Wstępne studium wykonalności	Studium, przeprowadzone podczas fazy identyfikowania projektu, w którym definiuje się wszystkie potencjalne problemy, ocenia się alternatywne rozwiązania, po czym wybiera się preferowane rozwiązanie w oparciu o kryterium trwałości projektu.

LP.	Pojęcie	Objaśnienie
260	Wydatki kwalifikowalne	Wydatkami kwalifikowalnymi są koszty poniesione przez beneficjenta, które kwalifikują się do refundacji ze środków Funduszy Strukturalnych, w tym Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego poniesionych w trakcie realizacji projektów i realizowane są: - zgodnie z Krajowymi wytycznymi Ministerstwa Rozwoju Regionalnego z dnia 30 lipca 2007 r. dotyczącymi kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013, - zgodnie z wytycznymi Instytucji Zarządzającej zamieszczonymi w Uszczegółowieniu Regionalnego Programu Operacyjnego.
261	Wydatki niekwalifikowalne	Wydatki nie zaliczone do kategorii wydatków kwalifikowalnych, związane z realizacją projektu, które ponosi beneficjent.
262	Wydatki publiczne	Publiczny wkład w finansowanie operacji, pochodzący z budżetu państwa, władz regionalnych lub lokalnych, Wspólnot Europejskich, związany z funduszami strukturalnymi i Funduszem Spójności oraz wszelkie wydatki o podobnym charakterze. Za wydatek o podobnym charakterze uważany jest każdy wkład w finansowanie operacji, pochodzący z budżetu podmiotów prawa publicznego lub stowarzyszeń lub związków jednej lub więcej władz regionalnych lub lokalnych, lub podmiotów prawa publicznego działających zgodnie z dyrektywą 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi
263	Wykluczenie cyfrowe	(ang: digital divide) Jest pojęciem odnoszącym się do podziału społeczeństwa na osoby z dostępem do sieci internetowej i nowoczesnych form komunikacji, oraz na osoby bez takich możliwości, a także umiejętności posługiwania się Internetem, jakości połączenia i wymiaru językowego (brak znajomości języka, w którym dane informacje występują).
264	Wyposażenie techniczne	Elementy stałe i ruchome, których instalacja jest niezbędna dla prawidłowego funkcjonowania i osiągnięcia celu inwestycji.
265	Wyrób budowlany	Należy przez to rozumieć wyrób w rozumieniu przepisów o ocenie zgodności, wytworzony w celu wbudowania, wmontowania, zainstalowania lub zastosowania w sposób trwały w obiekcie budowlanym, wprowadzany do obrotu jako wyrób pojedynczy lub jako zestaw wyrobów do stosowania we wzajemnym połączeniu stanowiącym integralną całość użytkową (źródło: Ustawa Prawo Budowlane z dn. 07 lipca 1994 r.)
266	Wysokie technologie	Wysoka technika (high technology, high-tech) to dziedziny wytwarzania i wyroby odznaczające się wysoką naukowością, tzw. wysokim poziomem aktywności B+R (R&D intensity). Dziedziny wysokiej techniki charakteryzują się przede wszystkim: – wysokim poziomem innowacyjności, krótkim cyklem życiowym wyrobów i procesów i szybką dyfuzją innowacji technologicznych, – wzrastającym zapotrzebowaniem na wysoko kwalifikowany personel, szczególnie w zakresie nauk technicznych i przyrodniczych, – dużymi nakładami kapitałowymi, wysokim ryzykiem inwestycyjnym i szybkim „starzeniem się” inwestycji, – ścisłą współpracą naukowo-techniczną, w obrębie poszczególnych krajów i na arenie międzynarodowej, pomiędzy przedsiębiorstwami i instytucjami badawczymi (instytutami naukowymi, wyższymi uczelniami itp.), – wzmagającą się konkurencją w handlu międzynarodowym.
267	Zabudowa plomby	Budowa obiektu na niezabudowanej działce znajdującej się wśród zabudowanych działek. Obiekt nie może być przeznaczony na cele mieszkaniowe. W przypadku gdy nawet część budynku przeznaczona jest na cele mieszkaniowe budynek traktowany jest jako budynek o charakterze mieszkalnym.
268	Zabytek	Nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową (źródło: Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, z dnia 23 lipca 2003 r.).
269	zakład leczenia uzdrowiskowego	zakład opieki zdrowotnej, umieszczony w ewidencji naczelnego lekarza uzdrowiska, działający na obszarze uzdrowiska, utworzony w celu udzielania świadczeń zdrowotnych z zakresu leczenia uzdrowiskowego, w ramach kierunków leczniczych i przeciwwskazań ustalonych dla każdego uzdrowiska, w szczególności wykorzystujący warunki naturalne przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych,
270	Zamówienia publiczne	Zgodnie z art. 2 pkt 13 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177, z późn. zm. należy przez to rozumieć umowy odpłatne zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane.
271	Zbiornik zaopatrzenia w wodę	Działalność polegająca na ujmowaniu, uzdatnianiu i dostarczaniu wody (źródło: art. 2 Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Dz. U. z dnia 13 lipca 2001 r.).
272	Zestaw komputerowy	Komputer wraz z monitorem, myszką, klawiaturą bez innych urządzeń peryferyjnych, a także komputer przenośny.
273	Zewnętrzna instalacja odbiorcza	Odcinki instalacji odbiorczych łączące grupowy węzeł cieplny lub źródło ciepła z instalacjami odbiorczymi w obiektach (źródło: Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn.9.10.2006 w sprawie szczególnych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło; Dz.U.2006.193.1423).
274	Zewnętrzne źródła dofinansowania przedsiębiorczości	Instrumenty zewnętrznego finansowania przedsiębiorczości są rozumiane w ramach RPO WSL jako regionalne i lokalne fundusze poręczeniowe, mikropożyczkowe, pożyczkowe, mikropożyczkowe – pożyczek 100 – 120 tys. PLN, pożyczkowe – pożyczek 100 – 600 tys. PLN.
275	Źródło ciepła	Połączone ze sobą urządzenia lub instalacje służące do wytwarzania ciepła w tym kotłownia, węzeł cieplny bądź grupowy wymiennik ciepła.